

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3164848	Boers, Gonny	FYS-RB	
ONDERWERP			
3164848 - Omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid: Plan van aanpak			

AANLEIDING, DOEL EN WAT GING ER AAN VOORAF

Omgevingswet

De Omgevingswet gaat over het beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving. Een van de onderdelen van de wet is een verplichting voor gemeenten om voor hun gehele grondgebied één omgevingsvisie te maken.

In een omgevingsvisie worden alle aspecten van de fysieke leefomgeving in één visie geïntegreerd.

Daarnaast geldt een motiveringsplicht voor vroegtijdige publieksparticipatie bij het opstellen van een omgevingsvisie.

Het opstellen van een omgevingsvisie vraagt dus om een integraal denk- en werkproces en, waar beleidsmatige hiaten zijn, ook om een bottom-up benadering waarbij de samenleving vroegtijdig participeert in het proces om een integrale visie voor de lange termijn op te stellen.

Omgevingsvisie Hengelo

Veel gemeenten, waaronder Hengelo, hebben ervoor gekozen om de omgevingsvisie voor hun gehele grondgebied gefaseerd op te pakken om zo ervaring op te doen met de nieuwe manier van denken en werken.

Met de eerste (deel)omgevingsvisie voor het buitengebied van Hengelo, genaamd 'Hengeloos Buiten', is in februari 2019 gestart. Deze visie is op 7 oktober 2020 vastgesteld door de gemeenteraad.

De Binnenstad en Hart van Zuid vormen samen de tweede fase van de omgevingsvisie voor de gehele gemeente Hengelo.

Gefaseerde aanpak omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid

Omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid

De omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid moet een toekomstbestendig, publieksvriendelijk en concreet ruimtelijk afwegingskader zijn voor de fysieke leefomgeving van de binnenstad en Hart van Zuid.

De omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid vormt enerzijds de basis voor het op te stellen omgevingsplan, dat de regels over de fysieke leefomgeving zal bevatten. Anderzijds vormt het een concreet ruimtelijk afwegingskader dat wordt gebruikt bij de beoordeling van ruimtelijke initiatieven die niet passen binnen het bestemmingsplan/omgevingsplan. Zowel voor de initiatiefnemers alsook door de gemeente Hengelo (Ruimtelijke Tafel).

INHOUD VAN HET VOORSTEL

Plan van aanpak omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid

Het Plan van aanpak beschrijft de stappen van het proces, de organisatie en de planning om te komen tot de omgevingsvisie voor het de binnenstad en Hart van Zuid. De stappen zijn vergelijkbaar met de genomen stappen voor de omgevingsvisie Hengeloos Buiten dat op 7 oktober 2020 door de gemeenteraad is vastgesteld.

De omgevingsvisie wordt vraaggestuurd opgesteld. In een vraaggestuurde omgevingsvisie staan behoefte en wens centraal. Wij gaan hierover in gesprek met (een vertegenwoordiging van) de samenleving en onze interne organisatie. De centrale vraag bij het ophalen van vraagstukken is: wat speelt er nu eigenlijk in de binnenstad en Hart van Zuid?

Stappen

De volgende stappen worden onderscheiden:

1. Kader

Met het Kader voor de omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid geeft de gemeenteraad duidelijkheid aan de deelnemers over het proces. Waar gaat dit proces wel over en waar gaat het niet over? Het Kader geeft als het ware het speelveld aan waarbinnen, de omgevingsvisie mag worden opgesteld.

Om invulling te geven aan het Kader voor de binnenstad en Hart van Zuid, deze vast te stellen en daarmee sturing te geven aan het proces is het in nodig om duidelijkheid te hebben over de vraagstukken, maar ook inzicht te hebben in de (figuurlijke) 'voorraadkast' voor de Binnenstad en Hart van Zuid. De voorraadkast bestaat uit:

- Beleid en richtinggevende stukken;
- Opgaven;
- Projecten en initiatieven;
- Trends.

Voor het opstellen van de omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid is er sprake van een goed gevulde voorraadkast waarmee we rekening moeten houden. Dit is een duidelijk verschil met de eerste fase (Hengeloos Buiten) waar sprake was van minder beleid en richtinggevende stukken en minder projecten en initiatieven. De Voorraadkast wordt tijdens het uitvoeren van stap 1 met de raad gedeeld, ter voorbereiding op de invulling van het Kader (inhoud).

Ten behoeve van de kaderstelling door de gemeenteraad wordt derhalve gewerkt aan de zogenaamde Voorraadkast van de binnenstad en Hart van Zuid.

2. Thema's voor de toekomst

De thema's die een rol moeten spelen in de omgevingsvisie worden in deze fase geformuleerd op basis van de vraagstukken die in de eerste stap van het proces zijn opgehaald.

3. Visievorming

De inhoud van de omgevingsvisie komt in hoofdlijn tot stand. Het kader en de thema's voor de toekomst zijn daarbij leidend.

4. Verdieping

De hoofdlijn van de visie wordt verder verfijnd en uitgewerkt tot een ontwerp omgevingsvisie.

5. Vaststelling

De formele voorbereidingsprocedure tot vaststelling van de omgevingsvisie voor de binnenstad en Hart van Zuid wordt doorlopen.

Het proces doorloopt dezelfde stappen als de omgevingsvisie Hengeloos Buiten. Met het proces en de participatie hebben we als organisatie inmiddels ervaring opgedaan. Het interne procesteam bestaat uit een procescoördinator gericht op de interne organisatie, een procescoördinator gericht op de samenleving en (keten)partners en een communicatieadviseur. Het procesteam wordt ondersteund door het bureau Los stadomland (die deze rol ook tijdens het opstellen van de omgevingsvisie Hengeloos Buiten heeft vervuld). Samen begeleiden zij de interne organisatie en de samenleving tijdens dit proces.

Voor een uitgebreide toelichting op de stappen, de organisatie en de planning wordt verwezen naar het 'Plan van aanpak omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid, dat als bijlage bij dit advies is gevoegd.

Organisatie

De organisatie voor dit proces is vergelijkbaar met de organisatie voor de eerste fase, maar vraagt om twee extra afstemmingsmomenten. Binnen het visiegebied is sprake van twee programma's (Binnenstad en Hart van Zuid) en meerdere portefeuillehouders.

Nu er sprake is van meerdere portefeuillehouders, ambtelijk opdrachtgevers en programmamanagers binnen het visiegebied wordt de stand van zaken regelmatig afgestemd en besluitvorming voorbereid in het PHO grote projecten, zodat gelijktijdig alle portefeuillehouders, de ambtelijk opdrachtgevers en programmamanagers worden geïnformeerd over de voortgang van het proces. Daarnaast vindt twee wekelijks afstemmingsoverleg plaats met de programmamanagers van de Binnenstad en Hart van Zuid.

Planning

De verwachte doorlooptijd van het proces om te komen tot een omgevingsvisie voor het de binnenstad en Hart van Zuid wordt geschat op 20 maanden, vergelijkbaar met de omgevingsvisie Hengeloos Buiten.

Betrokkenheid van uw gemeenteraad

Een van de uitgangspunten van de Omgevingswet is dat de raad de kaders en de grote lijnen van een omgevingsvisie bepaalt, niet (meer) het detail.

Voor de omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid betekent de veranderende rol van de gemeenteraad dat zij:

1. vooraf sturen door middel van een op te stellen Kader;
2. bij de vaststelling toetsen of is voldaan aan het Kader en of het participatieproces dat in het plan van aanpak is opgenomen op een zorgvuldige manier is doorlopen.

Gedurende de verschillende stappen in het proces worden werksessies georganiseerd ten behoeve van bestuurlijke afstemming. Tijdens zogenaamde werksessies worden de raadsleden geïnformeerd over het proces en wordt inhoudelijk afgestemd. Op deze manier krijgt de raad inzicht in het proces en kan de raad sturen op de wijze waarop de samenwerking met de samenleving plaatsvindt. De resultaten van de verschillende participatiemomenten, inhoudelijke tussenproducten en het ontwerp van de omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid worden op deze wijze met de raadsleden afgestemd.

Bij de vaststelling van de omgevingsvisie kan de gemeenteraad dan toetsen of is voldaan aan het Kader en of het proces op een zorgvuldige manier is doorlopen.

BESPREEK- EN BESLISPUNTEN

Het plan van aanpak omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid vast te stellen en uit te voeren.

FINANCIËLE ASPECTEN

In het plan van aanpak is een inschatting gemaakt van de benodigde capaciteit voor het opstellen van de omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid.

De werkzaamheden zijn:

1. voor een deel reguliere inhoudelijke werkzaamheden voor het opstellen van een omgevingsvisie (voorheen opstellen van een structuurvisie): De reguliere werkzaamheden worden ingevuld door gebruik te maken van de aanwezige capaciteit.
2. voor een deel het 'nieuwe werken' volgens het Programmaplan Omgevingswet: In de Kaderbrief 2019-2022 heeft de raad financiële middelen beschikbaar gesteld voor de implementatie van de Omgevingswet en daarmee ook voor het 'nieuwe werken' in het kader van de 'omgevingsvisie Buitengebied'. De reeds in de begroting aanwezige middelen worden ingezet om de (extra) inzet in aanloop naar de invoering van de omgevingswet te kunnen dekken. Dit eveneens in lijn met het vastgestelde Programmaplan Omgevingswet.

Voor de Kadernota 2022-2025 wordt een geactualiseerd financieel perspectief voor de implementatie van de Omgevingswet voorbereid.

BIJLAGE(N)

Plan van aanpak omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid

Dit raadsadvies is vastgesteld door het college van B & W van Hengelo.

RAADSBSLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3164848	Boers, Gonny	FYS-RB	Gerard Gerrits
ONDERWERP			
3164848 - Omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid: Plan van aanpak			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

Het plan van aanpak omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid vast te stellen en uit te voeren.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

Het Plan van aanpak beschrijft de stappen van het proces, de organisatie en de planning om te komen tot de omgevingsvisie voor het de binnenstad en Hart van Zuid.

De omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid moet een toekomstbestendig, publieksvriendelijk en concreet ruimtelijk afwegingskader zijn voor de fysieke leefomgeving van de binnenstad en Hart van Zuid.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGELO,

DATUM

De griffier

De voorzitter

Omgevingsvisie

Binnenstad en Hart van Zuid

Plan van aanpak

december 2020

www.hengelo.nl

Gemeente
Hengelo

Inhoud

I WAAROM EEN OMGEVINGSVISIE?	3
Omgevingsvisie Hengelo	4
Veranderende rollen	4
II DE OMGEVINGSVISIE BINNENSTAD EN HART VAN ZUID	5
Doelstelling	5
Resultaat	5
III DE VOORRAADKAST VAN DE BINNENSTAD EN HART VAN ZUID	6
Complexiteit (in relatie tot de omgevingsvisie Buitengebied)	6
IV METHODIEK PUBLIEKSPARTICIPATIE	8
Kader voor de omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid	8
V PARTICIPATIE EN COMMUNICATIE	9
Participatie	9
Communicatie	9
Proces buitengebied	10
VI STAPPENPLAN	11
VII ORGANISATIE	14
Procesteam	14
Samenleving	14
Ambtelijke opdrachtgever	14
Afstemming tussen programma's	14
Stuurgroep en PHO grote projecten	15
College van burgemeester en wethouders	15
Gemeenteraad	15
Kernteam omgevingsvisie Hengelo	15
Werkgroep	16
Beleidsmakers	16
Extern bureau	16
Raming ambtelijke inzet	16
VIII PLANNING	17
BIJLAGE I	18
Analyse doelgroepen	18

I waarom een omgevingsvisie?

Omgevingswet

De Omgevingswet gaat over het beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving. Een van de onderdelen van de wet is een verplichting voor gemeenten om voor hun gehele grondgebied één omgevingsvisie te maken.

In een omgevingsvisie worden alle aspecten van de fysieke leefomgeving in één visie geïntegreerd.

De Omgevingswet

Artikel 1.3 (maatschappelijke doelen van de wet)
Deze wet is, met ook op duurzame ontwikkeling, de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu, gericht op het in onderlinge samenhang:

- Bereiken en instandhouden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit;
- Doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.

De omgevingsvisie

Een omgevingsvisie bevat, mede voor de uitoefening van taken en bevoegdheden, bedoeld in artikel 2.1, eerste lid:

- Een beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving;
- De hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied;
- De hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid.
De fysieke leefomgeving omvat in ieder geval:
 - bouwwerken;
 - infrastructuur;
 - watersystemen;
 - water;
 - bodem;
 - lucht;
 - landschappen;
 - natuur;
 - cultureel erfgoed;
 - werelderfgoed.

Daarnaast geldt een motiveringsplicht voor vroegtijdige publieksparticipatie bij het opstellen van een omgevingsvisie. Deze motiveringsplicht is vastgelegd in artikel 10.7 van het Omgevingsbesluit.

Het Omgevingsbesluit

Artikel 10.7 (motiveringsplicht vroegtijdige publieksparticipatie omgevingsvisie)

Bij het vaststellen van een omgevingsvisie wordt aangegeven hoe burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de voorbereiding zijn betrokken en wat de resultaten daarvan zijn

In de Memorie van Toelichting is beschreven wat de bedoeling is van vroegtijdige publieksparticipatie: *"Uit de praktijk en het advies van de Commissie versnelling besluitvorming infrastructurele projecten blijkt dat het betrekken van verschillende partijen in een vroegtijdig stadium bij de besluitvorming leidt tot goede besluiten en een groter draagvlak. Partijen worden niet overvallen, maar voelen zich betrokken bij nieuwe ontwikkelingen. Participatie is nodig om informatie, kennis, belangen en standpunten te delen. Omdat partijen vroegtijdig hun ideeën, alternatieven en verbetervoorstellen kunnen inbrengen, kunnen deze voorstellen nog worden uitgewerkt en beoordeeld. In een later stadium zullen eerder betrokken partijen zich meer geïnteresseerd voelen aan de uitkomsten. Investeren aan de voorkant verdient zich dus terug. Dit komt de kwaliteit van de besluitvorming ten goede. Participatie zorgt voor betere besluiten, meer draagvlak en snellere procedures."*¹

Het opstellen van een omgevingsvisie vraagt niet alleen om een integraal denk- en werkproces, maar ook om een bottom-up benadering, waarbij de samenleving vroegtijdig participeert in het proces om een integrale visie voor de lange termijn op te stellen. In dit plan van aanpak wordt beschreven hoe hieraan voor de omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid uitvoering wordt gegeven.

Afbeelding 1: Inhoud Omgevingswet ten aanzien van de omgevingsvisie

¹ MvT Omgevingsbesluit, p. 132, Staatsblad 2018, nr. 290.

Afbeelding 2: Gefaseerde aanpak omgevingsvisie Hengelo

Omgevingsvisie Hengelo

Veel gemeenten, waaronder ook Hengelo, hebben gekozen om de omgevingsvisie voor hun gehele grondgebied gefaseerd op te pakken om zo ervaring op te doen met de nieuwe manier van denken en werken.

Met de eerste (deel)omgevingsvisie voor het buitengebied van Hengelo, genaamd 'Hengeloos Buiten', is in februari 2019 gestart. Deze visie is op 7 oktober 2020 vastgesteld door de gemeenteraad.

De Binnenstad en Hart van Zuid vormen de tweede fase van de omgevingsvisie voor de gehele gemeente Hengelo. Na de omgevingsvisie Binnenstad/Hart van Zuid zal ook een omgevingsvisie worden opgesteld voor het resterende stedelijke gebied.

Wanneer alle (deel)omgevingsvisies zijn afgerond en aan elkaar worden verbonden worden deze gezamenlijk vastgesteld als omgevingsvisie Hengelo.

Ondanks het uitstellen van de inwerkingtreding van de Omgevingswet, gaat het gefaseerde proces van de omgevingsvisie voor Hengelo gewoon door. Natuurlijk omdat de Omgevingswet na de uiteindelijke inwerkingtreding gemeenten hiertoe verplicht, maar ook omdat de gemeente Hengelo over een actuele juridische opvolger van de Structuurvisie Hengelo 2030 dient te beschikken. Daarnaast wordt de omgevingsvisie gezien als één van de dragers van de open bestuursstijl waarover in het coalitieprogramma afspraken zijn gemaakt.

Veranderende rollen

Onder de Omgevingswet veranderen de rollen van de samenleving, de ambtelijke organisatie en de gemeenteraad bij het opstellen van een omgevingsvisie.

De (veranderende) rol van de samenleving

De Omgevingswet vraagt om een meer integrale werkwijze en motiveringsplicht voor vroegtijdige publieksparticipatie.

De gewenste uitkomst van vroegtijdige publieksparticipatie is dat zij niet langer achteraf reageren, maar vooraf worden geïnformeerd en/of meedenken in het proces.

De (veranderende) rol van de ambtelijke organisatie

De Omgevingswet vraagt om een integrale aanpak en een samenwerking met de samenleving, een verschuiving van top-down naar bottom-up. Dat betekent een andere manier van denken en werken binnen de ambtelijke organisatie.

De (veranderende) rol van de gemeenteraad

Met de Omgevingswet verschuift een deel van de taken die nu nog bij de gemeenteraad ligt naar college en samenleving. Het is de bedoeling van de wet dat de raad de kaders en de grote lijnen van een omgevingsvisie bepaalt, niet (meer) het detail. Daarmee geeft de raad ruimte aan het college om per opgave af te wegen wat nodig is. Dat vraagt loslaten en vertrouwen van de gemeenteraad. De belangenafweging vindt daardoor meer in het participatieproces en minder in de raadszaal plaats. Het is aan vertegenwoordigende organen (gemeenteraad, provinciale staten of parlement) om toe te zien op de kwaliteit van besluitvorming, inclusief de invulling van vroegtijdige participatie. Ook het toezien op de kwaliteit van participatie is een element van de verandering in de bestuurscultuur.

Voor de omgevingsvisie Binnenstad/Hart van Zuid betekent de veranderende rol van de gemeenteraad dat zij:

1. vooraf sturen door middel van een op te stellen Kader;
2. bij de vaststelling toetsen of is voldaan aan het Kader en of het participatieproces dat in dit plan van aanpak is opgenomen op een zorgvuldige manier is doorlopen.

Afbeelding 3 geeft de voorlopige gebiedsgrenzen weer van de omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid weer.

II De omgevingsvisie binnenstad en Hart van Zuid

Doelstelling

De omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid moet een toekomstbestendig, publieksvriendelijk en concreet ruimtelijk afwegingskader zijn voor de fysieke leefomgeving van de binnenstad en Hart van Zuid.

De omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid vormt enerzijds de basis voor het op te stellen omgevingsplan. Anderzijds vormt het een concreet ruimtelijk afwegingskader dat wordt gebruikt bij de beoordeling van ruimtelijke initiatieven die niet passen binnen het bestemmingsplan/omgevingsplan. Zowel voor de initiatiefnemers alsook door de gemeente Hengelo (Ruimtelijke Tafel).

Het participatieproces met de samenleving voor het opstellen van de omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid is afhankelijk van het kader (zie onder IV Methodiek). De manier waarop het participatieproces wordt vormgegeven bepaalt hoe de rollen van de samenleving, ambtelijke organisatie en gemeenteraad worden ingevuld.

Resultaat

Het beoogde resultaat is een door de samenleving gedragen visie voor de Binnenstad en Hart van Zuid. De visie voldoet in ieder geval aan de volgende criteria:

1. Het is een integrale visie die antwoord geeft op de vraagstukken die spelen in de Binnenstad en Hart van Zuid.
2. De omgevingsvisie bouwt voort op het fundament dat al is gelegd binnen de programma's Binnenstad en Hart van Zuid.
3. De omgevingsvisie vormt een uitnodigend en inspirerend kader voor de samenleving en het openbaar bestuur om in gezamenlijkheid de ruimtelijke toekomst van de Binnenstad en Hart van Zuid ter hand te nemen vanuit het principe van de participerende samenleving waarin een ieder een eigen verantwoordelijkheid draagt.
4. De omgevingsvisie dient ruimte te bieden voor initiatieven vanuit de samenleving; voor ontplooiing, ontwikkeling en ondernemerschap, mits die initiatieven bijdragen aan behoud en versterking van de kernkwaliteiten van de Binnenstad en Hart van Zuid.
5. De visie omvat een duurzaam perspectief voor de langere termijn dat periodiek door de gemeenteraad wordt geëvalueerd en bijgesteld c.q. aangevuld.
6. Het document dient goed leesbaar, compact en laagdrempelig te zijn voor alle bewoners en ondernemers in de binnenstad en Hart van Zuid (een publieksvriendelijk en concreet ruimtelijk afwegingskader).
7. De visie wordt opgesteld conform de Omgevingswet, aangezien de vaststelling is voorzien na de inwerking-treding van deze wet.

III De voorraadkast van binnenstad en Hart van Zuid

Complexiteit

(in relatie tot de omgevingsvisie Buitengebied)

In dit plan van aanpak worden de processtappen beschreven om tot de omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid te komen. We maken hierbij gebruik van wat we geleerd hebben bij de ontwikkeling van de omgevingsvisie Buitengebied. Een groot verschil van de eerste fase van onze omgevingsvisie, betreft de complexiteit van het gebied.

Het opstellen van de omgevingsvisie voor de Binnenstad en Hart van Zuid is complex. Dat heeft een aantal oorzaken:

- Beleid en richtinggevende stukken
In tegenstelling tot het buitengebied zijn voor de binnenstad en Hart van Zuid in de afgelopen jaren veel beleidsnota's en richtinggevende stukken opgesteld en vastgesteld of omarmd door het college of de gemeenteraad. Deze documenten zijn op verschillende manieren tot stand gekomen: top down, in samenwerking met enkele partijen of met de gehele samenleving (bottom up).
- Lopende projecten en processen
Ook is de dynamiek in deze gebieden veel hoger dan het buitengebied. Er is sprake van lopende projecten en processen (met daarbij behorende afspraken met externe partijen) waar in het proces voor het opstellen van de omgevingsvisie rekening moet worden gehouden.
- Landelijke trends
Over een langere termijn bekeken, kunnen we trends waarnemen, die van invloed zijn op de ontwikkeling van de binnenstad en Hart van Zuid.
- Opgaven
En tot slot is er sprake van een opgave voor zowel de Binnenstad als Hart van Zuid. Zo zijn beide gebieden bijvoorbeeld aangewezen als prioritair gebied als het gaat om woningbouw en de verdere ontwikkeling van Hengelo.

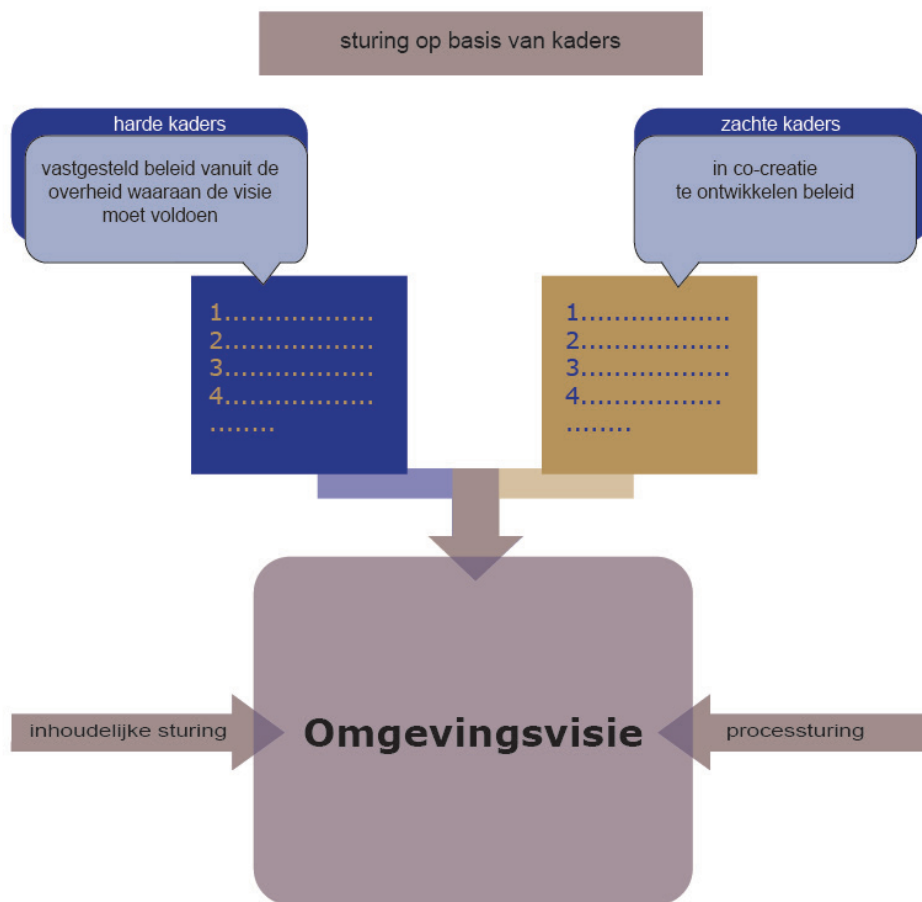
We beschouwen deze informatie als de (figuurlijke) voorraadkast voor de binnenstad en Hart van Zuid.

Voor het opstellen van de omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid is er sprake van een goed gevulde voorraadkast waarmee we rekening moeten houden. Dit is een duidelijk verschil met de eerste fase (Hengeloos Buiten) waar veel meer sprake was van een blanco uitgangssituatie.

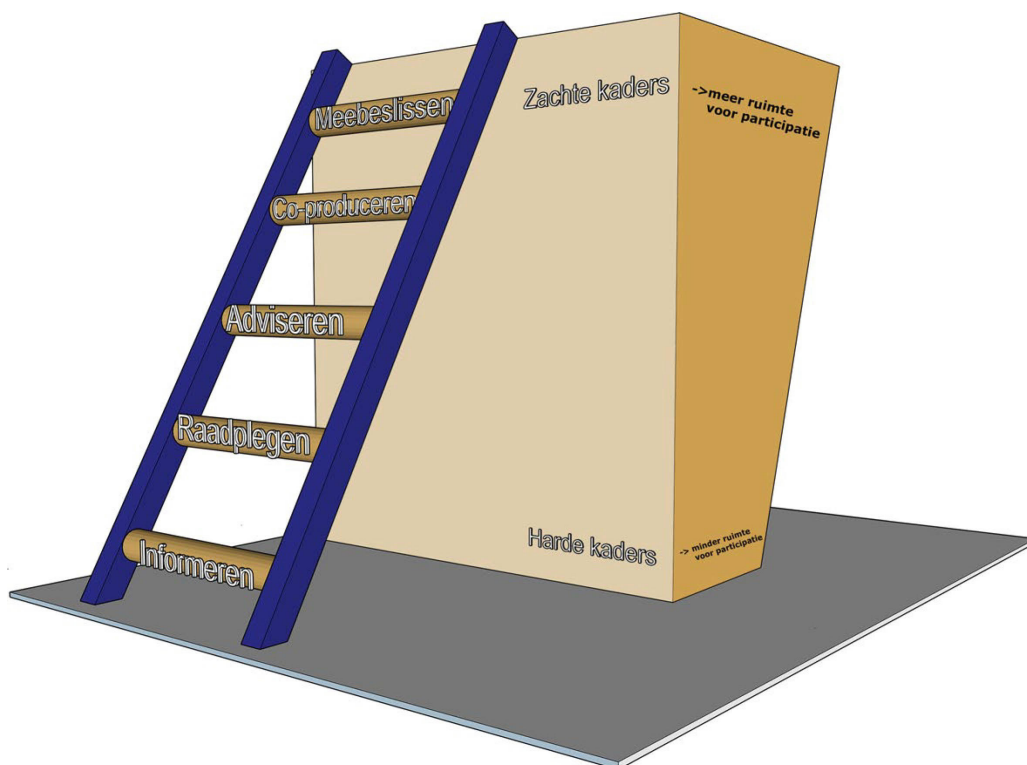
Dat vraagt om een aanvullende aanpak ten opzichte van de eerste fase.

Het is de bedoeling van de Omgevingswet dat de raad de kaders en de grote lijnen van een omgevingsvisie bepaalt, niet (meer) het detail. Om sturing te kunnen geven aan het proces wordt door de gemeenteraad het Kader voor de omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid vastgesteld. Met het Kader voor de omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid geeft de gemeenteraad duidelijkheid aan de deelnemers over het proces. Waar gaat dit proces wel over en waar gaat het niet over? Het Kader geeft als het ware het speelveld aan waarbinnen, de omgevingsvisie mag worden opgesteld.

Om de raad handvatten te geven bij het bepalen van het Kader, wordt gewerkt aan het document 'de voorraadkast van de binnenstad en Hart van Zuid' om inzicht te geven in in alle (beleids)stukken, opgaven, projecten en initiatieven en trends.

Afbeelding 4: Schematische weergave van het Kader voor de omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid

Afbeelding 5: Methodiek publieksparticipatie

IV Methodiek publieksparticipatie

In artikel 10.7 van het Omgevingsbesluit is vastgelegd dat gemeenten moeten motiveren hoe burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen vroegtijdig bij de voorbereiding van een omgevingsvisie zijn betrokken.

De wijze waarop de samenleving verder in het proces zal worden betrokken, is afhankelijk van de inhoud van het Kader.

Kader voor de omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid

Zoals aangegeven is het opstellen van een omgevingsvisie voor de Binnenstad en Hart van Zuid complex met name door de grote hoeveelheid beleid en richtinggevende stukken, maar ook vanwege de lopende projecten en processen. Daarnaast hebben ook de landelijke trends en bestaande opgaven voor deze gebieden invloed op het proces (de zogenaamde voorraadkast).

De voorraadkast voor de binnenstad en Hart van Zuid vormt een hulpmiddel voor de gemeenteraad om invulling te geven aan het Kader. Daarnaast stellen we voor om bij een brede vertegenwoordiging van de samenleving op te halen aan welke vraagstukken aandacht moet worden besteed bij het opstellen van de visie. De vraagstukken kunnen als hard of zacht kader onderdeel uitmaken van het Kader (zie ook onder sturing en publieksparticipatie).

Met het Kader voor de omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid geeft de gemeenteraad sturing aan het proces en geeft de raad aan op welke wijze de samenleving bij het proces wordt betrokken.

De formulering en inhoud van het Kader wordt daarom cruciaal voor het proces.

Sturing

De gemeenteraad kan sturing geven op basis van:

- a. inhoud: de zoektocht naar antwoorden op vraagstukken die worden opgehaald bij de samenleving en de ambtelijke organisatie aan het begin van het proces.
- b. kaders: een beschrijving van de opgave én de kaders waaraan het resultaat van de omgevingsvisie voor de binnenstad en Hart van Zuid moet voldoen. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in de volgende (type) kaders:
 - harde kaders: eisen waaraan de omgevingsvisie voor de binnenstad en Hart van Zuid vanuit het reeds door gemeenteraad en/of vastgesteld beleid van hogere overheden (zoals het Actieplan voor de binnenstad en andere richtinggevende stukken) moet voldoen en/of verplichtingen die voortkomen uit overeenkomsten en contracten met private partijen;
 - zachte kaders: door de gemeenteraad vastgesteld beleid dat als input wordt meegenomen, maar waarvan de outcome als gevolg van het participatieproces kan afwijken.
- c. proces: de wijze waarop samenwerkingen kunnen worden georganiseerd tijdens het opstellen en na vaststelling van de omgevingsvisie voor de binnenstad en Hart van Zuid.

Het Kader voor de omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid wordt opgesteld en afgestemd met het college en de

gemeenteraad. Het Kader wordt ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad.

Publieksparticipatie

De inhoud van het Kader is bepalend voor publieksparticipatie.

De methodiek is als volgt (zie afbeelding 5):

- Hoe harder kaders worden geformuleerd voor specifieke onderwerpen hoe lager de trede op de participatieladder. Dat wil zeggen dat de wijze waarop de samenleving bij het proces wordt betrokken vooral informeel is.
- Hoe zachter kaders worden geformuleerd voor specifieke onderwerpen hoe hoger de trede op de participatieladder. Voor deze onderwerpen kan voor een meer co-creatieve vorm van samenwerking met de samenleving worden gekozen.

Wanneer vraagstukken uit de samenleving onderdeel worden van harde kaders vraagt dit om een gedegen afstemming met de samenleving om de verwachtingen op een juiste wijze te managen.

De definitieve publieksparticipatie in de verschillende stappen van het proces wordt afgestemd met het procesteam, de programmamanagers van de programma's Omgevingswet, Binnenstad en Hart van Zuid, de formulehouder co-creatie en het extern bureau dat de gemeente voor dit proces inhoudelijk zal adviseren.

V Participatie en communicatie

Participatie

In de eerste stap van het proces wordt op basis van de voorraadkast en de vraagstukken uit de samenleving het Kader voor de omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid opgesteld en afgestemd met het college en de gemeenteraad. Het Kader wordt ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad.

De vraagstukken en het Kader vormen input voor thema's voor de toekomst voor de binnenstad en Hart van Zuid (stap 2).

In stap 3 wordt de samenleving tijdens een eerste publieksparticipatie geïnformeerd over de thema's voor de toekomst en worden de onderwerpen die deel uitmaken van het zachte kader afgestemd en geprioriteerd met de samenleving. De resultaten van deze publieksparticipatie worden, voor zover het om de onderwerpen gaat waarvoor sprake is van een zacht kader, getoetst tijdens een tweede publieksparticipatie.

Op basis van alle informatie die wordt opgehaald in de derde stap van het proces wordt de hoofdlijn van de visie opgesteld en wordt invulling gegeven aan de visie en het beleid op integrale thema's.

Op basis van de hoofdlijn van de visie en de integrale thema's wordt de samenleving in stap 4 geïnformeerd over de ontwikkelrichting van de te onderscheiden deelgebieden van de binnenstad en Hart van Zuid.

Ten aanzien van de onderwerpen waarvoor sprake is van zachte kaders wordt met de samenleving nagedacht over de ontwikkelrichting van deze aspecten in de te onderscheiden deelgebieden. Daarna wordt invulling gegeven aan het gebiedsgerichte beleid en wordt de ontwerp omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid voorgelegd aan het college van burgemeester en wethouders met het verzoek om de visie vrij te geven voor ter inzage legging.

Daarna vindt de formele besluitvorming plaats (stap 5).

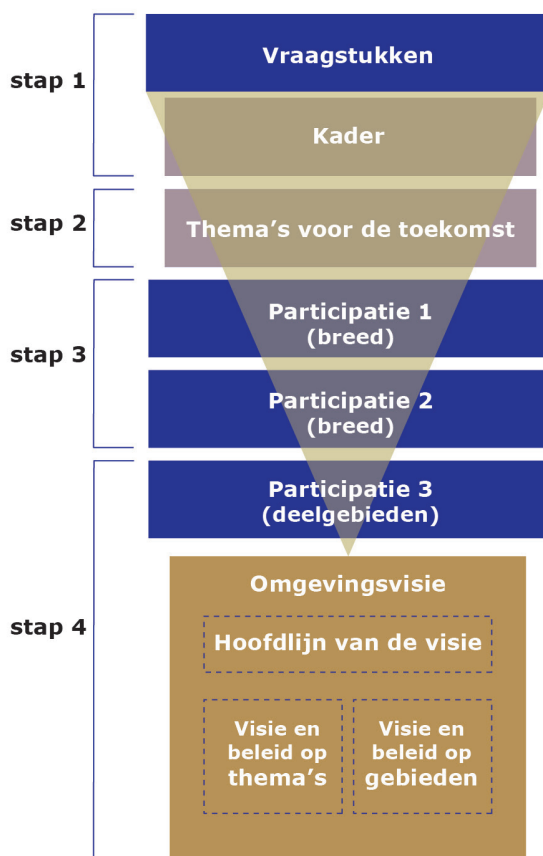
Communicatie

Participatie is onlosmakelijk verbonden met communicatie. Daarom is het van belang om vooraf te bedenken wat de communicatiedoelen zijn, welke uitgangspunten er worden gehanteerd, wie de doelgroepen zijn met wie je samenwerkt en welke middelen tijdens het proces worden ingezet.

Communicatiedoel

Voor het proces zijn verschillende communicatiedoelen opgesteld. Intern en extern zijn doelen opgesteld die na het proces behaald moeten zijn.

- Extern is het doel informeren en motiveren. Door transparante informatie over het proces te verstrekken en de samenleving te betrekken bij elke stap wordt het duidelijk dat de input van de samenleving op prijs wordt gesteld. Hierdoor zijn mensen gemotiveerd om mee te praten over de toekomst.
- Intern ligt de focus op informeren over de visie, het pro-

Afbeelding 6: Dit is een schematische weergave van de stappen die we nemen in het proces.

ces en het hogere doel de komst van de Omgevingswet. Doordat de Omgevingsvisie concreter is dan de Omgevingswet, wordt de visie gebruikt als praktijkvoorbeeld en opstapje om een cultuurverandering teweeg te brengen.

Communicatie uitgangspunten

• Inhoudelijke communicatie

Inhoudelijk wordt er vooral gecommuniceerd over de uitkomsten van bijvoorbeeld bijeenkomsten. Zoals in het proces van het buitengebied was deze transparantie belangrijk en werd dit gewaardeerd. Daardoor zal op de themasite ook de mogelijkheid worden geboden om een terugblik te geven van een bijeenkomst, maar ook om uitkomsten te bespreken en stellingen voor te leggen.

• Procesmatige communicatie

Gedurende het hele proces moet open en transparant worden gecommuniceerd over het proces. Dit betekent bijvoorbeeld een oproep voor deelname aan het proces maar ook de vervolgstappen helder schetsen en bij tegenslagen in het proces dit ook duidelijk communiceren.

Doelgroepen

In het proces wordt heel Hengelo getarget, maar ook een nieuwe doelgroep wordt geprobeerd te bereiken. Dit doen we met middelen zoals sociale media en het gemeentenuws. Daarnaast is er een analyse gemaakt, die te vinden is in de bijlage, van de bestaande ondernemers en inwoners van de gebieden, maar ook potentiële inwoners en ondernemers zijn geanalyseerd.

Doordat we hen ook echt willen bereiken, omdat het hún gebied is, hebben we inzicht gecreëerd in de cijfers en kort beschreven hoe we hen gaan proberen te bereiken.

Communicatiemiddelen

Bij een gestructureerd, maar creatief proces past dat de inzet van communicatiemiddelen wijzigt als de dynamiek van het proces daarom vraagt. Dat betekent dat er een mix van meer traditionele communicatiemiddelen en moderne, minder conventionele middelen worden ingezet om een breed publiek aan te spreken. Doorlopend worden de effectiviteit en bruikbaarheid van de ingezette middelen in de gaten gehouden, zodat tijdig kan worden ingespeeld op nieuwe ontwikkelingen en actualiteiten.

Proces buitengebied

Terugkijkend op het proces in het buitengebied zijn hierbij vooral traditionele middelen ingezet. Denk hierbij aan het gemeentenuws in het Hengelo's Weekblad, krantjes in het buitengebied en brieven die huis-aan-huis zijn verspreid. Voor de binnenstad en Hart van Zuid worden een andere middelenmix ingezet die aansluit bij de doelgroepen in dit gebied. In het buitengebied wonen over het algemeen ouderen.

Op basis van een analyse van de leeftijden uit het gebied wordt er gebruik gemaakt van de onderstaande middelen.

• *Themasite + digitale nieuwsbrief:*

Naast de website www.hengelo.nl wordt er een themasite ingericht waarop het proces door iedereen kan worden gevolgd. De voortgang van het proces, de momenten en resultaten van de activiteiten/bijeenkomsten en de tussenproducten worden op de themasite geplaatst. Daarnaast wordt deze themasite ingezet om online in discussie te gaan met inwoners over de inhoud van de gebieden. In het proces van het buitengebied is ook gebruik gemaakt van een themasite en internetconsultatie. Deze resultaten bleken van grote waarde te zijn en waren aanvullend op de resultaten die uit de gebiedsconferenties/gesprekken waren gekomen.

• *Social media:*

Ook in het proces van het buitengebied is hier veel gebruik van gemaakt. Gezien de analyse hierboven, wordt er nog meer ingezet op sociale media. Dit komt omdat de grootste doelgroep, die zich ook in de gebieden bevindt, op sociale media zit. Het gebruik van diverse gesponsorde campagnes in de voorfase, tijdens en na de tijd is enorm belangrijk. Hier moet ook budget voor vrijgemaakt worden.

• *Gemeentenieuws in het Hengelo's Weekblad:*

Het gemeentenieuws is nog steeds een veelgebruikt medium. Door hier in het voortraject en halve pagina, een hoofdartikel en een kort artikel te plaatsen, zijn mensen op de hoogte van het proces. Tijdens het proces wordt er een overzicht geplaatst van alle contact momenten en nadien worden inwoners bedankt voor hun deelname. Een les uit het vorige proces is dat er niet teveel achter elkaar geplaatst moet worden.

• *Posters/brochures in de Binnenstad en Hart van Zuid:*

In de gebieden worden ook fysieke communicatiemiddelen gebruikt. Denk hierbij aan flyers en posters bij buurthuizen, winkelcentra en andere plekken. In samenwerking met de SCH en HengeloPromotie kunnen we ook een beroep doen op ondernemers in de binnenstad die posters met een oproep voor hun winkelruit kunnen plakken. Daarnaast is er ook een groot scherm bij Metropool die in goed overleg gebruikt kan worden. En onze eigen schermen bij het stadhuis (bij het publieksplein en in de hal).

• *Fysieke aanwezigheid (tijdens evenementen) in de Binnenstad en Hart van Zuid:*

In verband met de afgelopen coronacrisis zijn veel evenementen afgelast. Hierdoor worden de fysieke, informele contactmomenten schaars. Wel staat de warenmarkt op de planning. Na de coronacrisis zal dit verder worden uitgewerkt omdat er dan ook een overzicht is van de bestaande evenementen. Er staat nog op de planning om te inventariseren hoeveel een Piaggio kost zodat deze naar verschillende momenten in de gebieden kan gaan met informatie materiaal.

VI Stappenplan

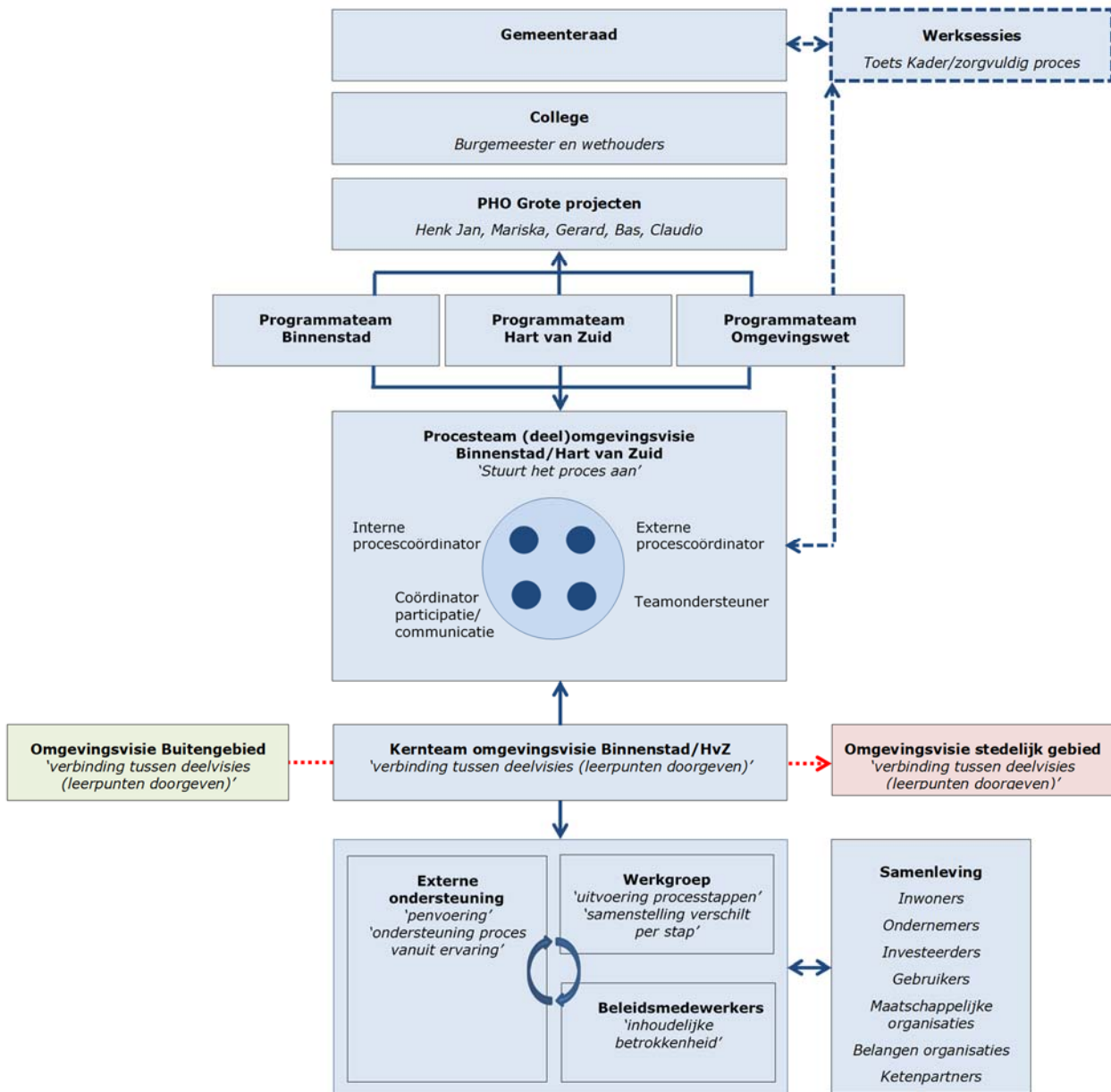
Het proces voor het opstellen van de omgevingsvisie Binnenstad/Hart van Zuid bestaat uit de volgende stappen:

- Stap 1: Kader
- Stap 2: Thema's voor de toekomst
- Stap 3: Visievorming
- Stap 4: Verdieping
- Stap 5: Vaststelling

In de onderstaande tabel zijn het doel, de aanpak en het verwacht resultaat van de afzonderlijke stappen toegelicht.

	Doel	Aanpak	Resultaat
Stap 1 Kader	In deze stap wordt het Kader opgesteld. Het Kader vormt het speelveld waarbinnen de omgevingsvisie Binnenstad/Hart van Zuid kan worden opgesteld. Wanneer een kader is vastgesteld, is het niet meer mogelijk gemeentelijke visies vast te stellen, die van invloed zijn op de binnenstad en Hart van Zuid.	In deze stap worden bij een brede vertegenwoordiging van de samenleving, organisaties en de ambtelijke organisatie vraagstukken opgehaald. De vraagstukken vormen samen met de voorraadkast de basis voor het Kader en het verdere proces voor de omgevingsvisie Binnenstad/Hart van Zuid.	Het Kader: • moet SMART geformuleerd en verbeeldend zijn; • beschrijft de opgave; • geeft toetsbare eisen aan het inhoudelijke resultaat van de visie; • geeft toetsbare eisen voor een zorgvuldig (participatie)proces • beschrijft het waar het wel en waar het in het participatie proces wel en niet over kan gaan (kaders) • geeft een overzicht risico's
Stap 2 Thema's voor de toekomst	De thema's die een rol moeten spelen in de omgevingsvisie Binnenstad/Hart van Zuid worden in deze stap geformuleerd.	Op basis van de vraagstukken (stap 1) en de voorraadkast worden ambtelijk de thema's voor de toekomst geformuleerd.	Overzicht met thema's voor de toekomst die de basis vormen voor de visievorming in stap 3.
Stap 3 Visievorming	In deze stap komt de hoofdlijn van de omgevingsvisie tot stand en worden de integrale thema's geformuleerd waar visie en beleid voor worden opgesteld. Het Kader en de thema's voor de toekomst zijn daarbij leidend.	Het betreft een dynamisch proces, waarbij afhankelijk van de resultaten van de publieksparticipatie meer of minder momenten wenselijk kunnen zijn. Tijdens een eerste publieksparticipatie wordt de samenleving geïnformeerd over de thema's voor de toekomst en worden de onderwerpen die deel uitmaken van het zachte kader afgestemd en geprioriteerd met de samenleving. De resultaten van deze publieksparticipatie worden, voor zover het om de onderwerpen gaat waarvoor sprake is van een zacht kader, getoetst tijdens een tweede brede publieksparticipatie met de samenleving.	Op basis van alle informatie die wordt opgehaald wordt de hoofdlijn van de visie opgesteld en wordt invulling gegeven aan de visie en het beleid op integrale thema's.

	Doel	Aanpak	Resultaat
Stap 4 Verdieping	In deze stap wordt op basis van de hoofdlijn van de visie en de visie en beleid op integrale thema's invulling gegeven aan het gebiedsgerichte beleid.	Het betreft een dynamisch proces, waarbij afhankelijk van de resultaten van de bijeenkomsten meer of minder publieksparticipatie wenselijk kan zijn.	Er wordt invulling gegeven aan het gebiedsgerichte beleid. Daarmee kan de ontwerp omgevingsvisie Binnenstad/Hart van Zuid worden afgerond.
		Op basis van de integrale thema's wordt in de te onderscheiden deelgebieden van de binnenstad en Hart van Zuid de samenleving geïnformeerd over de ontwikkelrichting van deze deelgebieden. Ten aanzien van de onderwerpen waarvoor sprake is van zachte kaders wordt met de samenleving nagedacht over de ontwikkelrichting van deze aspecten in de te onderscheiden deelgebieden. Voordat de ontwerp omgevingsvisie de formele procedure van vaststelling doorloopt wordt er een informatiemarkt georganiseerd.	
Stap 5 Vaststelling	In deze stap wordt de formele procedure tot vaststelling van de omgevingsvisie Binnenstad/Hart van Zuid doorlopen.	Het college van B en W wordt gevraagd de ontwerp omgevingsvisie Binnenstad/Hart van Zuid vrij te geven voor ter inzage legging. Nadat de zienswijzen zijn beantwoord wordt het college van Ben W gevraagd de omgevingsvisie ter vaststelling voor te leggen aan de gemeenteraad. Tijdens een openbare politieke markt wordt omgevingsvisie geagendeerd en krijgen indieners van zienswijzen de mogelijkheid om deze mondeling toe te lichten. Tijdens de raadsvergadering wordt de gemeenteraad gevraagd de omgevingsvisie vast te stellen.	Met stap 5 eindigt het proces en beschikt de gemeente Hengelo over een vastgestelde omgevingsvisie voor de binnenstad en Hart van Zuid.

Afbeelding 7: Organisatieschema

VII Organisatie

Procesteam

Voor de processturing wordt een procesteam ingericht. Algemene opdracht vanuit het programma Omgevingswet voor het procesteam is het opstellen van een omgevingsvisie voor Hengelo (in fases) conform de Omgevingswet. Daarmee wordt bedoeld het opstellen van een integraal plan in samenwerking met de samenleving.

Het procesteam bestaat uit:

- Een externe procescoördinator: de externe procescoördinator is het eerste aanspreekpunt en het gezicht naar buiten. De externe procescoördinator zorgt voor de afstemming met de samenleving, het college en de gemeenteraad.
- Een interne procescoördinator: de interne procescoördinator zorgt met name voor de interne afstemming tussen het proces van de omgevingsvisie en andere processen, projecten en in het bijzonder met de programmateams Binnenstad en Hart van Zuid.
- Een coördinator communicatie/participatie: De coördinator communicatie/participatie richt zich op de manier waarop co-creatie (strategisch/tactisch) vormgegeven kan worden en de wijze waarop hierover met de samenleving wordt gecommuniceerd. Bij de wijze waarop co-creatie wordt vormgegeven wordt de formulehouder uit het programma Dienstverlening betrokken.
- Een teamondersteuner: de teamondersteuner ondersteunt het procesteam met meer praktische zaken, maar denkt ook inhoudelijk mee over proces en het vormgeven van de processtappen. De teamondersteuner plant bijvoorbeeld bijeenkomsten en regelt daarvoor de locatie en uitnodigingen, maar houdt je ook bezig met het invullen van het programma.

Samenleving

Afhankelijk van de inhoud van het Kader wordt de omgevingsvisie voor de binnenstad en Hart van Zuid waar mogelijk in co-creatie met de samenleving opgesteld. De inhoud van het Kader wordt voorafgaand aan brede co-creatiemomenten gedeeld met de samenleving.

Om inzichtelijk te maken welke partijen met welke belangen bij het opstellen van de omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid moeten worden betrokken, is een stakeholdersanalyse opgesteld. De stakeholdersanalyse biedt een basis voor participatie en communicatie tijdens het opstellen van de omgevingsvisie.

In de stakeholdersanalyse is onderscheid gemaakt in vier hoofdcategorieën, die verder zijn onderverdeeld.

Inwoners	Maatschappelijke organisaties	Bedrijven	Overheid
Bewoners visiegebied	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Ketenpartners
Bewoners aangrenzend aan het visiegebied	Belangenorganisaties	Investeerders	Bestuur
Gebruikers visiegebied			Ambtelijke organisatie

Voor een volledig overzicht van de stakeholders en hun belangen voor het opstellen van de omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid wordt verwezen naar bijlage 1.

Ambtelijke opdrachtgever

De ambtelijk opdrachtgever neemt namens het college de opdracht voor het opstellen van de omgevingsvisie Buitengebied aan en bewaakt de opdracht in relatie tot de inzet van middelen, verschillende programma's en de lijnactiviteiten.

De procescoördinator heeft tweewekelijks overleg met de ambtelijke opdrachtgever voorafgaand aan het PHO grote projecten. De ambtelijke opdrachtgever neemt deel aan het PHO grote projecten dat eveneens tweewekelijks plaatsvindt.

Afstemming tussen programma's

De programma's Omgevingswet, Binnenstad en Hart van Zuid zijn nauw betrokken bij het opstellen van de omgevingsvisie voor de binnenstad en Hart van Zuid.

De programma's Binnenstad en Hart van Zuid zijn gericht op het bereiken van de voor beide gebieden gestelde opgaven en het uitvoeren en begeleiden van activiteiten, initiatieven en projecten die bijdragen aan het hogere doel voor deze gebieden.

Het programma Omgevingswet is gericht op een goede implementatie van de wet in de ambtelijke en bestuurlijke organisatie. Het programma Omgevingswet is tevens verantwoordelijk voor het opstellen van de omgevingsvisie voor de gemeente Hengelo. Het doorlopen van een zorgvuldig proces met de samenleving (op grond van artikel 10.7 Omgevingsbesluit) en het opstellen van visie en beleid vormen aandachtspunten vanuit dit programma. Visie en beleid zijn ook belangrijk voor de programma's Binnenstad en Hart van Zuid als het gaat om het toetsen van nieuwe initiatieven.

Het is niet ondenkbaar dat er gedurende het proces een verschil van mening ontstaat tussen de programma's over het proces en/of de inhoud. Daarom is het niet alleen van belang voor het participatieproces met de samenleving dat er sprake is van een goede basis in de vorm van een Kader voor de omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid, maar ook voor de verschillende programma's die betrokken zijn.

Het Kader schetst de opgave aan het procesteam, maar geeft ook duidelijkheid aan alle deelnemers aan het proces. Een goede interne afstemming bij de start van het proces over de inhoud van zowel de voorraadkast (basis voor het Kader) als ook het Kader an sich is van het grootste belang.

Indien er gedurende het proces toch nog sprake is van onderlinge controverses tussen programma's worden deze in eerste instantie besproken in het zogenaamde afstemmings-overleg tussen de programma's Binnenstad, Hart van Zuid en Omgevingswet. Indien het geschil niet kan worden opgelost, wordt e.e.a. besproken in de stuurgroep (zie hieronder) waar een standpunt moet worden ingenomen over het geschil.

De interne procescoördinator heeft voorafgaand aan het PHO grote projecten afstemming met de programma's (twee wekelijks). De programmamanagers nemen tevens deel aan het PHO grote projecten dat eveneens tweeweekelijks plaatsvindt.

Stuurgroep en PHO grote projecten

De stuurgroep wordt gevormd door de portefeuillehouder, de ambtelijke opdrachtgever en de procescoördinatoren van de omgevingsvisie. De stuurgroep is bedoeld om de portefeuillehouder te informeren over de voortgang van het proces.

Voordat een processtap, zoals beschreven onder VI, wordt afgerond wordt in de stuurgroep beoordeeld of is voldaan aan de doelstelling en het resultaat. Tevens worden eventuele risico's in beeld gebracht en afgewogen. In de stuurgroep worden daarmee procesbesluiten genomen. Inhoudelijke besluitvorming vindt plaats in de vergaderingen van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad.

Nu er voor het opstellen van de omgevingsvisie voor de Binnenstad en Hart van Zuid sprake is van meerdere programma's, ambtelijke opdrachtgevers en portefeuillehouders heeft de portefeuillehouder Omgevingswet voorgesteld de agenda van de stuurgroep te agenderen in het PHO grote projecten, zodat gelijktijdig alle portefeuillehouders, de ambtelijk opdrachtgevers en programmamanagers worden geïnformeerd over de voortgang van het proces.

College van burgemeester en wethouders

Tijdens het PHO grote projecten worden de portefeuillehouders geïnformeerd over het proces en worden procesbesluiten genomen wanneer een stap in het proces is afgerond.

In het college van burgemeester en wethouders worden inhoudelijke besluiten genomen over:

- Het plan van aanpak omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid
- Het Kader voor de omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid
- Innovatieve ideeën, die afwijken van het Kader voor de omgevingsvisie Hart van Zuid
- De ontwerp omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid
- De omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid
- De voorraadkast van de binnenstad en Hart van Zuid

Indien tijdens het proces blijkt dat er meer inhoudelijk besluiten moeten worden genomen, worden deze vanzelfsprekend ook aan het college van burgemeester en wethouders voorgelegd.

Gemeenteraad

Vanwege de veranderende rol van de gemeenteraad (meer kaderstellend) ligt de nadruk voor de raadsleden op de eerste fase van het proces, waarin zij het Kader voor de omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid vaststellen. Hiermee geeft de gemeenteraad sturing aan het proces. Afhankelijk van de inhoud van het Kader voor de Binnenstad en Hart van Zuid komt de visie via (brede) participatie tot stand.

Informele afstemming

Afstemming over de inhoud en de voortgang van het proces vindt tijdens de verschillende stappen van het proces plaats tijdens zogenaamde werksessies met gemeenteraadsleden.

In de eerste stap wordt op basis van een ambtelijke voorzet met de gemeenteraadsleden in één of meer werksessies nagedacht over de inhoud van het Kader voor de omgevingsvisie. Hierin wordt als het ware de opdracht voor het procesteam vastgelegd.

In de volgende stappen van het proces worden de raadsleden op informele wijze meegenomen in het proces en wordt de inhoud van de (tussen)producten met hen afgestemd. Hierdoor zijn de raadsleden bij de vaststelling van de omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid in staat om te toetsen of is voldaan aan het Kader en of het participatieproces op een zorgvuldige manier is doorlopen.

Besluitvorming

In de gemeenteraad worden inhoudelijke besluiten genomen over:

- Het plan van aanpak omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid
- Het Kader voor de omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid (mede op basis van de voorraadkast)
- De omgevingsvisie binnenstad en Hart van Zuid
- De voorraadkast van de binnenstad en Hart van Zuid

Indien tijdens het proces blijkt dat er meer inhoudelijk besluiten moeten worden genomen, worden deze vanzelfsprekend ook aan het college van burgemeester en wethouders voorgelegd.

Kernteam omgevingsvisie Hengelo

Het kernteam dat is gevormd voor de eerste fase van de omgevingsvisie Hengelo, de omgevingsvisie voor het buitengebied, blijft in stand. Het kernteam zorgt voor het verbinden van de verschillende fasen en het benoemen van leerpunten.

Het kernteam neemt dus de ervaringen en lessen uit, in dit geval, het proces voor de omgevingsvisie Buitengebied mee naar de volgende fasen om te komen tot de 'Omgevingsvisie Hengelo'.

De samenstelling van het kernteam is als volgt:

- Externe procescoördinator (voorzitter);
- Interne procescoördinator;
- Teamleider instrumenten (programma Omgevingswet);
- Senior adviseur ruimtelijke ontwikkeling (stad en regio);
- Formulehouder co-creatie;
- Coördinator participatie/communicatie.

Een overleg met het kernteam vindt vierwekelijks plaats.

Werkgroep

Werkgroeptoverleg

De werkgroep bestaat uit een integrale afvaardiging van (10-15) ambtenaren uit het fysieke en sociale domein. Om de gewenste cultuurverandering te bereiken, worden enkele werkgroepleden, die ook reeds hebben meegewerkt in de eerste fase van de omgevingsvisie Hengelo (de omgevingsvisie Buitengebied) ingezet voor de Binnenstad en Hart van Zuid. Zij kunnen hun kennis en ervaring uit de eerste fase delen met nieuwe werkgroepleden in deze fase. Er is sprake van een vierwekelijks overleg met de werkgroep. Afhankelijk van de stap in het proces vergadert de werkgroep meer om minder.

Schrijfteams

De werkgroep is verantwoordelijk voor het opstellen van de (tussen)producten en uiteindelijk de omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid. De werkgroep wordt hierbij ondersteund door een extern bureau.

De werkgroepleden worden verdeeld in vier schrijfteams. De schrijfteams krijgen elk een eigen opdracht in het proces. Bij de start van het proces is deze opdracht nog algemeen, later in het proces worden integrale thema's, die belangrijk zijn voor de Binnenstad en Hart van Zuid, en de te onderscheiden deelgebieden verdeeld onder de schrijfteams. De schrijfteams schrijven op basis daarvan, in samenwerking met een extern bureau, visie en beleid voor specifieke thema's en gebieden. Daarbij kunnen de schrijfteams tevens een beroep doen op beleidsmedewerkers uit onze ambtelijke organisatie.

Publieksparticipatie

De werkgroepleden spelen een belangrijke rol tijdens het participatieproces. De werkgroepleden:

- Nemen als gespreksleider, vakspecialist en/of notulist deel aan brede fysieke bijeenkomsten met de samenleving;
- Vertalen de resultaten van gesprekken, workshops en/of digitale discussies naar (tussen)producten en uiteindelijk de omgevingsvisie voor de binnenstad en Hart van Zuid;

Er wordt daarbij niet uitsluitend een beroep gedaan op de inhoudelijke deskundigheid van het werkgroeplid. Een enthousiaste en/of tenminste nieuwsgierige houding ten aanzien van het nieuwe denken en werken onder de Omgevingswet (integraal en bottom up) is minstens zo belangrijk. Niet alleen voor het proces van de omgevingsvisie, maar

ook ten behoeve van de cultuurverandering van onze ambtelijke organisatie. Een werkgroeplid wordt geacht met een brede blik en een open houding samen te werken met de samenleving. Daarnaast is het werkgroeplid ook de schakel met de vakafdelingen en zorgt voor afstemming van beleidskeuzes.

Beleidsmakers

Er wordt een groep beleidsmedewerkers gevormd. Zij zorgen voor de inhoudelijke deskundigheid. Niet alle beleidsmedewerkers worden in even grote mate betrokken. De beleidsmedewerkers worden regelmatig op de hoogte gehouden van de voortgang van het proces, zodat zij kunnen inschatten wanneer er wat van hen gevraagd zal worden. De beleidsmakers leveren daarmee vakinhoudelijk een bijdrage aan de (tussen)producten en uiteindelijk de omgevingsvisie voor de binnenstad en Hart van Zuid.

Extern bureau

De werkgroep wordt ondersteund door een extern bureau. Het extern bureau ondersteunt de werkgroep bij de participatiemomenten en is samen met de schrijfteams verantwoordelijk voor het opstellen van de (tussen)producten en uiteindelijk de omgevingsvisie voor de binnenstad en Hart van Zuid.

Door het inhuren van een extern bureau wordt niet alle druk op het ambtelijk apparaat gelegd. Het opstellen van een omgevingsvisie in een participatief proces vraagt om snelle acties om alle deelnemers betrokken te houden. Door een extern bureau in te schakelen kan tempo worden gemaakt zonder dat dit ten koste gaat van het reguliere werk.

De rol van het extern bureau is afhankelijk van de inhoud van het Kader voor de omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid. Wanneer het Kader veel ruimte laat voor een co-creatief proces vraagt dat om andere competenties van een bureau, dan wanneer het Kader daar maar weinig ruimte voor laat.

Raming ambtelijke inzet

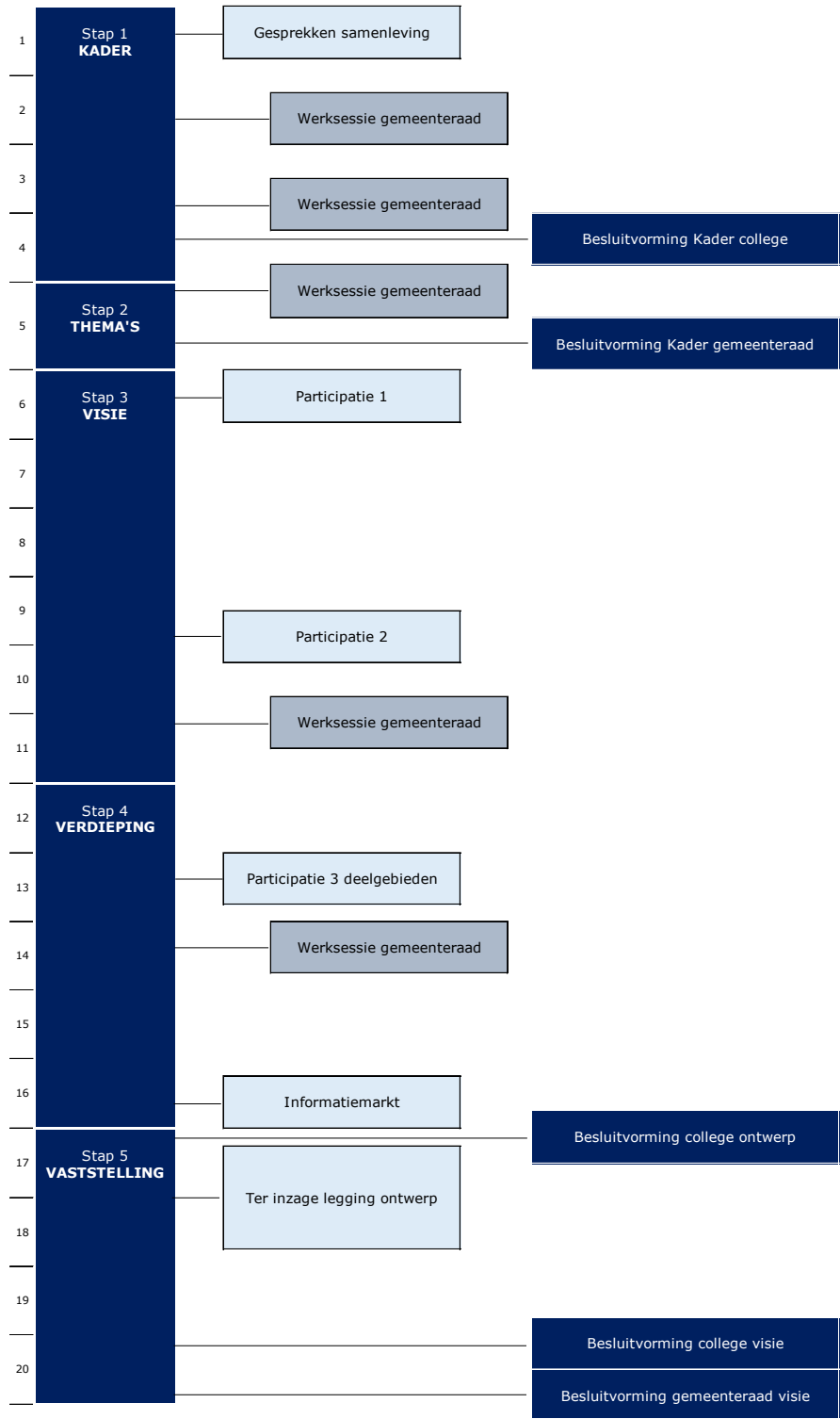
De verwachte doorlooptijd voor het opstellen van de omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid wordt geschat op 20 maanden (= 75 werkbare weken). Op basis van de beschreven organisatie van het proces voor de omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid zijn de ambtelijke uren als volgt geraamd:

Ambtelijke opdrachtgever	Programma managers	Externe procescoördinator	Interne procescoördinator	Coördinator communicatie/participatie	Team-ondersteuner	Kerngroepleden	Werkgroepleden	Beleidsmakers
50 uur	50 uur	1.800 uur	1.200 uur	450 uur	300 uur	20 uur	150 uur	40 uur

VIII Planning

De verwachte doorlooptijd van het proces om te komen tot een omgevingsvisie voor het de binnenstad en Hart van Zuid wordt geschat op 20 maanden.

De planning is opgenomen in onderstaand plannings-
schema op hoofdlijnen.

Afbeelding 8: Planningsschema op hoofdlijnen

Bijlage 1

Analyse doelgroepen

Ondernemers

Binnenstad

In de binnenstad zijn de meeste ondernemers gevestigd. De meeste ondernemingen zijn gericht op ontspanning zoals horeca of detailhandel zoals (dames)kledingzaken. Opvallend is het aantal kappers in de binnenstad.

Gericht op	Aantal
Horeca	69
Kleding en mode	48
Ambacht	32
Levensmiddelen	23
Juwelier en optiek	14
Overig	13
Elektrische apparatuur/telecom	12
Vrije tijd	12
Schoenen en Lederwaren	12
Huishoudelijke artikelen	10
Financiële instelling	8
Persoonlijke verzorging	7
Particuliere dienstverlening	7
Media	7
Wonen	7

Uit voorgaande processen is gebleken dat er een groot aantal ondernemers erg actief is en bereid is om mee te praten. We willen dit aantal uitbreiden met ondernemers die niet vaak meepraten. Zo ontstaat er een goede vertegenwoordiging van de ondernemers.

Hart van Zuid

In Hart van Zuid zijn, vergeleken met de binnenstad, veel minder ondernemers gevestigd. De meeste ondernemingen zijn gericht op levensmiddelen en cultuur zoals musea en theater.

Gericht op	Aantal
Levensmiddelen	7
Cultuur	3
Ontspanning	3
Horeca	2
Ambacht	1
Plant en dier	1
Persoonlijke verzorging	1
Kunst	1

Deze ondernemers moeten ook betrokken worden in het proces. Zij kunnen via bestaande organen zoals Hengelo Promotie of de SCH worden bereikt. Bij de start van het proces is het verstandig om deze ondernemers persoonlijk aan te schrijven door middel van een brief. De stadswerkplaats is het 'verzamelpunt' voor vragen of opmerkingen.

Inwoners

In het gebied binnenstad/Hart van Zuid wonen in totaal 2757 mensen. Van dit aantal wonen er 2138 in de binnenstad en 619 in Hart van Zuid. Dit is te verklaren doordat Hart van Zuid nog volop in ontwikkeling is en er meer woonfunctie gecreëerd wordt.

In beide gebieden is de leeftijdscategorie 25 - 65 jaar het beste vertegenwoordigd. Het verder uitsplitsen van deze doelgroep heeft als resultaat dat duidelijk is dat er een piek zit in de leeftijdscategorie 19 - 24 jaar en 25 - 30 jaar. Hieronder is een kleine tabel weergegeven met de cijfers.

Leeftijd	Binnenstad	Hart van Zuid
19 - 24	327	107
25 - 30	326	101
31 - 40	278	106

De categorie 19 - 24 jaar zijn de jongeren/studenten die in de gebieden wonen. Tussen de 25 - 30 jaar is een mix van de jongere/student en de jonge starter/gezinnen die in de gebieden wonen. Hier wordt ook de marketing strategie op aangepast. Het is over het algemeen bekend dat deze groep erg actief is op sociale media waardoor het mogelijk is om deze groep goed te bereiken door slim in te zetten op online campagnes.

In de leeftijdscategorie 16 - 18 jaar zijn kleine aantallen in beide gebieden te vinden. Doordat dit op het gehele aantal zo laag is, kunnen we deze het beste bereiken door met middelbare scholen in gesprek te gaan. Hetzelfde geldt voor de voorliggende leeftijdscategorie 1 - 15 jaar. Wat opvalt is dat dit aantal vrij gelijk is. In Hart van Zuid wonen vooral jonge kinderen tussen de 1 - 12 jaar. Dit betekent dat het gebied veel jonge gezinnen heeft, wat grote effecten heeft voor de strategie om hen te bereiken.

In de binnenstad wonen 425 mensen die 65 of ouder zijn, voor Hart van Zuid is dit aantal 58. De verdeling van deze aantal is als volgt. Deze doelgroep is vooral te bereiken door de traditionele middelen zoals brieven, gemeentenieuws, bijeenkomsten.

Leeftijd	Binnenstad	Hart van Zuid
66 - 70	100	19
71 - 75	117	9
76 - 80	96	7
80+	112	7

Potentiele inwoners/ondernemers

In Hart van Zuid is een visie opgesteld voor het gebied. Hierbij is het gebied aangemerkt als een vernieuwend woon/werkgebied. Hierdoor wordt er ook bedoeld op een nieuw doelgroep (Urban Creators). Het is belangrijk om die scherp te krijgen en ook daar op te richten om nieuwe inzichten in de omgevingsvisie te krijgen. Hierbij wordt intern informatie opgehaald (onderzoeken). Dit wordt verder uitgewerkt.

Gemeente
Hengelo

www.hengelo.nl

Colofon

december 2020. Uitgave van de gemeente Hengelo. Aan de inhoud van deze brochure kunnen geen rechten ontleend worden.